

Kader afstudeerrichtingen opleidingen Bètafaculteit

Versie	auteur(s)	aanpassingen
5 april	PdB	Eerste concept, ter bespreking met PfO en OndDir
17 april	PdB	Input van PfO, OndDir en OWB verwerkt
7 mei	PdB	Input communicatie verwerkt, normen uit notitie <i>Onderwijs normen bèta faculteit</i> overgenomen
13 mei	PdB	Input van PfO en OndDir verwerkt
14 mei	PdB	Input MTO verwerkt

Vastgesteld door het Faculteitsbestuur op 17 mei 2024.

Inleiding

Om curriculumcommissies (CuCo) beter te ondersteunen en begeleiden bij een curriculumherziening is er een notitie¹ opgesteld met daarin beknopt waar een opleiding, conform landelijke, VU en facultaire regels aan moet voldoen. Wat betreft afstudeerrichtingen staat daarin nu alleen dat elke masteropleiding de mogelijkheid heeft afstudeerrichtingen (specialisaties) aan te bieden. Voor wat betreft naamgeving en omvang is er behoefte aan aanvullend facultair beleid. In deze notitie wordt daar een invulling aan gegeven. Het hier beschreven kader is van toepassingen op alle bachelor- en masteropleidingen van de Bètafaculteit.

Terminologie

In 2018 heeft ResearchNed in opdracht van het ministerie van OCW het aanbod aan tracks (specialisaties, richtingen, varianten) in het hoger onderwijs onderzocht². In dit onderzoek wordt o.a. geconstateerd dat er bij tracks in de zin van afstudeerrichtingen geen duidelijke eenheid of definitie is waarover consensus bestaat. ResearchNed constateerde ook dat er in de praktijk een grote diversiteit aan afstudeerrichtingen en niet-afstudeerrichtingen bestaat, en er veel verschillende termen door elkaar worden gebruikt. In totaal werden er bijna dertig verschillende termen gevonden. Het gebruik van verschillende termen maakt het lastig om formele afstudeerrichtingen te onderscheiden van andere keuzemogelijkheden zoals minoren

Binnen de Bètafaculteit worden de term 'specialisation' en 'track' het meest gebruikt voor afstudeerrichtingen binnen de masteropleidingen. Binnen de bacheloropleidingen komt naast de term afstudeerrichting ook de term 'major' voor. De VU gebruikt op een algemene informatiepagina over masteropleidingen drie termen³: "Binnen veel masteropleidingen kun je een specialisatie volgen. Dit wordt ook wel afstudeerrichting of track genoemd." en "Most Master's programmes offer specialisations, also known as track or graduate programmes".

Op basis van bovenstaande lijkt het wenselijk om onderscheid te maken tussen termen voor formele afstudeerrichtingen en termen voor niet-afstudeerrichtingen, en om het aantal termen te beperken. Ook vanuit studenten zijn signalen gekomen dat er behoefte is aan een enkele term. Mede ingegeven door de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) waarin gebruikt alleen

¹ Kader en basisformat Beta opleidingen

² https://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2019/01/Tracks-in-het-hoger-onderwijs_def.pdf

³ <https://vu.nl/nl/student/vakken/specialisatie-master>

de term afstudeerrichtingen wordt gebruikt en waarin wordt bepaalt dat afstudeerrichtingen in de OER moeten worden opgenomen⁴, worden voor Bètaopleidingen alleen nog de volgende termen gebruikt:

Voor afstudeerrichtingen (deze staan in de OER en op het diploma):

- Nederlands: afstudeerrichting
- Engels: specialisation

Voor niet-afstudeertrajecten (staan niet in OER, ook niet op het diploma):

- Nederlands: studiepadi
- Engels: study path

Omvang

Wat betreft omvang worden er twee zaken onderscheiden: omvang van het programma van de afstudeerrichting en omvang van het cohort.

Omvang van de afstudeerrichting. Een afstudeerrichting bestaat uit 1) een vakinhoudelijk deel en 2) een afstudeerproject (thesis) of onderzoeksstage (research project of Internship) en is als volgt opgebouwd:

- **Bacheloropleidingen:** totale omvang van minimaal 90 EC, waaronder minimaal 12 EC voor de stage/bachelorthesis, en waarbij de rest wordt ingevuld met verplichte vakken (inclusief verplichte keuze) die nagenoeg specifiek zijn voor de afstudeerrichting.
- **2-jarige masteropleidingen:** totale omvang van minimaal 60 EC, waaronder minimaal 24 EC voor de stage/internship/research project, en minimaal 18 EC verplichte vakken (inclusief verplichte keuze) die specifiek zijn voor de afstudeerrichting en geen onderdeel zijn van een andere afstudeerrichting binnen dezelfde opleiding.
- **1-jarige masteropleidingen:** totale omvang van minimaal 30 EC, waaronder minimaal 18 EC voor de stage/internship/research project, en minimaal 12 EC verplichte vakken (inclusief verplichte keuze) die specifiek zijn voor de afstudeerrichting en geen onderdeel zijn van een andere afstudeerrichting binnen dezelfde opleiding.

Omvang cohort. Het is uiteindelijk belangrijk dat er voldoende mensen zijn om het onderwijs te geven en dat het voldoende kostendekkend is. Op basis van de berekeningen die zijn gedaan in/met het bèta-exploitatiemodel, en rekening houdend met het feit dat er enige tijd nodig is om een afstudeerrichting te starten en/of te stoppen, is een gewenste omvang van een cohort voor een afstudeerrichting gemiddeld minimaal 25 studenten.

Procedure afstudeerrichting instellen

Als een opleiding een of meer afstudeerrichting(en) wil instellen dan wordt daarvoor een onderbouwd verzoek ingediend bij het FB. Het FB neemt vervolgens een besluit. Een nieuwe afstudeerrichting wordt door het FB aan het CvB gemeld. Wanneer het een nieuwe Engelstalige specialisation betreft in een Nederlandstalige opleiding is nog aanvullend een CvB besluit vereist. Wanneer hier geen sprake van is en voldoet een melding.

De door het FB goedgekeurde afstudeerrichtingen zijn onderdeel van de accreditatie van de opleiding en moeten worden opgenomen in de opleidingsadministratie (UAS) en in de OER/TER. Een

⁴ WHW Artikel 7.13 lid 2b

student die aan de eisen van de afstudeerrichting heeft voldaan krijgt een vermelding op het diplomasupplement. Op het jaarschema wordt een goedgekeurde afstudeerrichting of specialisatie herkenbaar opgenomen.

Studieroutes zijn geen onderdeel van de accreditatie van opleidingen en worden niet opgenomen in UAS of de OER/TER. Studieroutes worden ook niet op het diplomasupplement of het jaarschema vermeld.